

Länsstyrelsen
Västerbotten

Yttrande

1 (4)

Datum
2022-12-08

Ärendebeteckning
420-7841-2022

Miljödepartementet,
m.remissvar@regeringskansliet.se

Yttrande över Trafikanalys rapport 2022:14 Förslag som leder till transportsektorns klimatomställning

Bakgrund

På uppdrag av regeringen har Trafikanalys tagit fram underlag, analyser och förslag inför den kommande klimatpolitiska handlingsplanen för åren 2023-2026.

Trafikanalys ska lämna förslag på utveckling av befintliga styrmedel och förslag på nya styrmedel, dock ej inom skatteområdet. Trafikanalys presenterar förslag för vägtrafik, sjöfart, luftfart samt förslag som är trafikslagsövergripande. Förslagen är indelade i tre åtgärdsområden: ett transporteffektivt samhälle, hållbara förnybara drivmedel och energieffektiva fordon, farkoster och fartyg.

Övergripande kommentarer

Trafikanalys konstaterar i rapporten att förutsättningarna för att skapa ett transporteffektivt samhälle skiljer sig åt i olika delar av landet.

Länsstyrelsen instämmer i det och vill understryka vikten av att beakta olika förutsättningar i utformningen av åtgärder inom alla områden.

Västerbottens län innehåller både glesbygd, landsbygd och urbana miljöer som alla har olika utmaningar och olika möjligheter att bidra i omställningen. Trafikanalys konstaterar att det är lättare att ställa om, byta trafikslag och samordna transporter inom och mellan städer. I mer glesa miljöer behöver andra lösningar komma till stånd och andra förutsättningar tas hänsyn till. Eftersom stora delar av länet är beroende av bil för transporter av både människor och gods är förnybara drivmedel och elektrifiering av stor vikt för att dessa transporters klimatpåverkan ska minska. Fortfarande är inte utbyggnaden av laddinfrastruktur och tillgången till förnybara drivmedel tillräcklig i stora delar av Västerbottens län.

Norra Sverige genomgår just nu en nyindustrialisering och en omställning av industrin som har stor betydelse för hela Sveriges klimatomställning. Om alla planerade investeringar genomförs kommer norra Sverige t.ex. inte att kunna leverera lika mycket el som görs i dagsläget vilket också kommer att få inverkan på elektrifieringen av transportsektorn. Detta tyder på att kraftfulla åtgärder behöver

genomföras för att utöka energiproduktionen, utveckla nya lösningar och skapa ett mer transporteffektivt samhälle. Länsstyrelsen anser därför att utvecklingen som sker i norra Sverige inte får förbises och att effekterna av den måste tas med i genomförandet av kommande klimatpolitiska handlingsplan.

Trafikanalys framför i rapporten att de har utgått från befintliga styrmedel. Energimyndigheten säger i kontrollstationen för reduktionsplikten att reduktionsplikten behövs för att Sverige ska nå de klimatpolitiska målen och att det är det viktigaste styrmedlet. Länsstyrelsen konstaterar att den avisering om att sänka reduktionsplikten till EUs lägstanivå är oroande och föranleder att nya kraftfulla styrmedel behöver komma till stånd. Reduktionsplikten är ett kostnadseffektivt styrmedel som nyttjar befintlig infrastruktur, används i befintlig fordonsflotta och som möjliggör att även de som inte har råd att byta till elbil kan transportera sig där inga andra alternativ finns till hands. En lägre nivå kan även medföra en minskad avsättning av producerade biodrivmedel vilket i sin tur får konsekvenser för biodrivmedelsproducenter.

Länsstyrelsen saknar beräkningar av förslagets klimatpåverkan och en tydligare rangordning som tydliggör vilka förslag som behöver prioriteras före andra. Länsstyrelsen vill påtala vikten av att genomföra kraftfulla insatser för att minska transportsektorns klimatpåverkan och att dessa behöver genomföras i närtid för att Sverige ska nå de klimatpolitiska målen och bidra till att Parisavtalet uppfylls.

Kommentarer per trafikslag

Trafikslagsövergripande förslag

Trafikanalys lyfter vikten av ett transporteffektivt samhälle och föreslår att det ska bli en av principerna som transportpolitiken ska vila på. Trots detta saknas förslag som vidare utvecklar effektiviteten i samhället och som tar hänsyn till olika förutsättningar i landet.

Förslag som rör vägtrafiken

Länsstyrelsen vill poängtera vikten av tillgången på biodrivmedel, inblandat via reduktionsplikten och rena, och anser därför att förslaget att främja inhemsk produktion är bra. Västerbottens län är som tidigare nämnts till stora delar glest befolkat och är fortfarande i behov av fordonstransporter. Länsstyrelsen vill också poängtera vikten av fortsatt utbyggnad av laddinfrastruktur i glesa miljöer. Det finns fortfarande ett behov av fortsatt stöd till etablering av snabbaddare. I Västerbottens fjällområden finns områden som inte har tillräcklig effekttillgång för att

installera snabbladdare samtidigt som behovet av dessa finns under turismens högsäsonger. Här skulle styrmedel för alternativa lösningar behövas, exempelvis möjliggörande av mobila laddstationer.

Tillgång till laddinfrastruktur är en viktig pusselbit i arbetet med att nå en minskning av klimatpåverkan från transporter och då är det viktigt att inkludera möjligheter för omställning för de som inte har rådighet över installation av laddstolpar för hemmaladdning exempelvis de som bor i hyresrätter. Länsstyrelsen anser därför att förslaget att underlätta hemmaladdning – Utred Tillträde till laddning är ett viktigt förslag.

Förslag som rör sjöfarten

Länsstyrelsen stödjer förslaget att utveckla kraven på myndigheternas fartygsflotta men anser att fler åtgärder bör inkluderas för att ytterligare minska utsläppen från sjöfarten. Exempelvis skulle digitala lösningar för ruttplanering kunna implementeras för effektivare transporter vilket både minskar energiförbrukningen, utsläppen och fraktkostnaderna. Även inom hamnarna kan åtgärder genomföras. Ett exempel på det är Umeå Hamn som arbetar för att elektrifiera transporterna inom hamnområdet. I kombination med åtgärder som riktar sig till fartygsflottan skulle den typen av åtgärder bidra till att snabba på omställningen och minska utsläppen ytterligare.

Förslag som rör luftfarten

Så som Sverige ser ut med långa avstånd och trots möjligheter med digitala möten ser Länsstyrelsen ett behov av att de möjligheter som flyget ger finns kvar. Det är dock uppenbart att flyget behöver ställa om och det händer mycket inom detta område och den tekniska utvecklingen går fort. I Skellefteå har Sveriges kraftigaste laddstation för elflyg byggts. Att satsningen görs just i Skellefteå beror till stor del på den nyindustrialisering som pågår i regionen och Northvolts placering i kommunen. Det pågår ett flertal initiativ inom elflyg i Sverige. Än så länge finns enbart små elflygplan men större regionalflygplan är under utveckling. Inom bara några år kommer vi att kunna flyga passagerarflygplan drivna av el i Sverige. På grund av den utveckling som sker och behovet av flygtrafiken anser Länsstyrelsen att förslaget att utreda ett investeringsstöd för framdragning av el för elflyg är bra.

Även inom detta område anser Länsstyrelsen att förslagen på åtgärder skulle kunna vara mer kraftfulla och fler. Precis som inom hamnar finns mycket att göra för att minska klimatpåverkan från marktransporter inom flygplatser.

Resonemang om järnvägen

Länsstyrelsen anser att resonemangen kring järnvägen är bra och att det är viktigt att snabba upp utfasningen av diesel i den upphandlade trafiken och att en översyn över elektrifiering av industrispår, godsterminaler och hamnar kan främjas är bra. Som nämnts tidigare finns goda exempel på det i länet.

Länsstyrelsen vill också lyfta behovet av Norrbottenbanan som en viktig pusselbit i omställningen av transportsektorn, både för godstransporter och för persontransporter. Norrbottenbanan skulle ge kortare restider inom norra Sverige men även från och till södra Sverige vilket skulle möjliggöra överflyttning från transportalternativ som inte är lika klimatsmarta.

Beslutande

Beslutet har fattats av landshövding Helene Hellmark Knutsson efter föredragning av analytiker Hanna Sundén. Ytterligare personer som medverkat i beslutet är kommunikationsdirektör Mikael Bergström, klimat, energi och klimatanpassningssamordnare Tina Holmlund och klimat- och energihandläggare Jenny Nordén.

Denna handling har godkänts digitalt och saknar därför namnunderskrift.